

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/50/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2320204700
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2320204700.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, dieťa rodičov: matka - R. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XXX, zastúpená splnomocnencom: Advokátska kancelária JUDr. Peter Wolf, s. r. o., so sídlom Hlavná 949/53, Galanta, IČO: 47 252 987, a otec - L. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. M. XXX/XX, T., t. č. bytom I. XX, T., o návrhu matky na zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, o odvolaní matky dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 17. januára 2022, č.k. 21P/178/2020-191, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy styku otca každý nepárny kalendárny týždeň od utorka od 15.00 hod. do stredy do 18.00 hod., ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletým G. tak, že otec je oprávnený stykať sa s maloletým dieťaťom každý páry kalendárny týždeň od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že si otec maloletého dieťaťa maloleté dieťa vyzdvihne v mieste bydliska maloletého dieťaťa a na rovnakom mieste maloleté dieťa po ukončení styku vráti matke maloletého dieťaťa. Otec maloletého dieťaťa je oprávnený stykať sa s maloletým dieťaťom každý nepárny kalendárny týždeň od utorka od 15.00 hod., kedy si maloleté dieťa vyzdvihne v školskom zariadení, ktoré maloleté dieťa navštevuje do stredy do 18.00 hod., kedy maloleté dieťa po ukončení styku odovzdá matke maloletého dieťaťa v mieste bydliska maloletého dieťaťa. V prípade, ak by maloleté dieťa v utorok v nepárnom kalendárnom týždni nebolo z akéhokoľvek dôvodu v školskom zariadení prítomné, miestom prevzatia maloletého dieťaťa bude bydlisko maloletého dieťaťa. Matka maloletého dieťaťa je povinná maloleté dieťa na styk s otcom maloletého dieťaťa včas a riadne pripraviť a zabezpečiť jeho odovzdanie otcovi maloletého dieťaťa, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta č.k. 21P/211/2017-148 zo dňa 04.04.2018 v časti styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 24 ods. 4, § 25 ods. 1 a 2, § 36 ods. 1 Zákona o rodine, § 38 ods. 1 a § 121 CMP, čl. 24 Charty základných práv EÚ, ako aj čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, keď na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že od posledného súdneho rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu nastala taká zmena v pomeroch maloletého dieťaťa a jeho rodičov, že je dôvodným zmeniť styk maloletého dieťaťa s otcom, a to

najmä v záujme naplnenia práva dieťaťa na rovnocenný styk s oboma rodičmi ako aj práva rodičov podieľať sa rovnocenne na výchove svojho dieťaťa. V čase ostatného rozhodnutia súdu maloleté dieťa navštevovalo materskú školu, pričom toho času má maloleté dieťa 6 rokov a 8 mesiacov od septembra 2021 je žiakom 1. ročníka Základnej školy T. Y. v T.. Vyučovanie maloletého dieťaťa končí buď o 11:30 hod., keď má štyri hodiny alebo o 12:30 hod., keď má päť hodín. Počas družiny navštevuje matematický krúžok a krúžok výtvarnej výchovy. Krúžok hudobnej máva v utorok od 16:00 hod. do 16:30 hod. a vo štvrtok od 16:30 hod. do 17:00 hod.. Jeho zdravotný stav je dobrý, máva len bežné detské ochorenia. Rodičia maloletého dieťaťa sa nevedia dohodnúť na styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom, pričom matka nesúhlasí s tým, aby sa maloleté dieťa stretávalo so svojim otcom aj v nepárnom týždni, teda v týždni, keď sa otec maloletého dieťaťa nestretáva s maloletým dieťaťom cez víkend v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia, čo odôvodnila tým, že nechce narúšať režim maloletého dieťaťa a tým, že jeho výchova by mohla u otca maloletého dieťaťa ohrozená. Otec maloletého dieťaťa žiada, aby súd upravil jeho styk s maloletým dieťaťom aj v každom nepárnom týždni, čo odôvodnil želaním maloletého dieťaťa, ktoré sa dožaduje častejšieho styku s ním a jeho túžbou, aby ho otec brával do školy. Medzi rodičmi maloletého dieťaťa panuje napätý vzťah. Komunikácia medzi rodičmi maloletého dieťaťa je sťažaná, čo je spôsobené krivdami z minulosti, keď v matke maloletého dieťaťa prevládajú negatívne emócie voči otcovi maloletého dieťaťa, ktorý sa k nej počas ich spolužitia v minulosti správal s nedostatočným rešpektom a počas ktorého mali finančné problémy. Rodičia maloletého dieťaťa v podstate nie sú schopní spolu komunikovať, a to ani o záležitostiach týkajúcich sa maloletého dieťaťa. Práve z uvedeného dôvodu súd uložil rodičom maloletého dieťaťa a maloletému dieťaťu výchovné opatrenie spočívajúce v ich povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu. Výchovné opatrenie súd uložil kvôli zlepšeniu vzájomnej komunikácie rodičov ohľadom maloletého dieťaťa, ako aj za účelom zabezpečenia jeho najlepšieho záujmu. Výchovné opatrenie je nariadené súdom na dobu šiestich mesiacov, teda do 25.04.2022, pričom rodičia majú možnosť s pomocou psychológa zlepšiť vzájomnú komunikáciu ohľadne výchovy a starostlivosti o maloleté dieťa, čo je nepochybne v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Záujem nielen maloletého dieťaťa, ktorý by mali obaja rodičia sledovať, by naplnilo akékoľvek usporiadanie roztrieštených vzťahov v rodine uvedomujúc si, že sú to práve rodičia, ktorí nesú zodpovednosť za výchovu a vývoj maloletého dieťaťa (uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci IV. ÚS 60/04). Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že úroveň vzájomných vzťahov rodičov a schopnosť ich vzájomnej komunikácie predstavuje dôležitý faktor pri realizácii príslušnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, vrátane styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom. Vo väčšine prípadov je prirodzené, že medzi rodičmi maloletého dieťaťa pretrvá určitá miera napätia, nezhody a antipatie (najmä v prípade, ak ukončili vzájomné spolužitie alebo ukončili svoj vzťah), tieto negatívne aspekty by však nemali prekročiť rozumnú mieru, negatívne ovplyvňujúcu fyzický a psychický vývoj maloletého dieťaťa. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že v poslednom období, po nariadení výchovného opatrenia, sa situácia medzi rodičmi maloletého dieťaťa pri odovzdávaní si a preberaní si maloletého dieťaťa pri realizácii styku s jeho otcom sa ukludnila a k vzájomným nezhodám dochádza pomenej. Zhodnotiac vykonané dokazovanie, súd uvádza, že matka maloletého dieťaťa býva v Košútoch s maloletým dieťaťom, svojim bratom a svojimi rodičmi. Otec maloletého dieťaťa býva v T. v 3-izbovom prenajatom byte so svojou matkou, svojim bratom a jeho priateľkou. Matka maloletého dieťaťa je zamestnaná ako kuchárka na K.M. T. Y. v T., kde má stanovený pevný pracovný čas o 7:00 hod. do 15:00 hod.. Otec maloletého dieťaťa má dve zamestnania, v O. s P. v T. pracuje ako sanitár na urgentnom príjme a v Y. Y. P. F. v T. pracuje ako opatrovateľ. Pracuje v nepretržitej prevádzke s 12-hodinovými zmenami. Otec maloletého dieťaťa v konaní pred súdom potvrdil, že si vie svoje služby zariadiť, resp. vymeniť tak, aby mohol realizovať styk s maloletým dieťaťom nielen počas každého párneho víkendu, ale aj počas ním navrhovaného styku s maloletým dieťaťom, teda počas každého nepárneho týždňa v kalendárnom mesiaci. V utorok v nepárnom týždni by maloleté dieťa vyzdvihol z družiny o 15:00 hod., zobral by ho domov, kde by sa najedli a potom by ho zanesol na hudobný krúžok do ZUŠ v Galante a po skončení krúžku by ho prišiel vyzdvihnúť. Potom by s dieťaťom išli domov, kde by sa s maloletým dieťaťom pripravil na vyučovanie a maloleté dieťa by mal do stredy do 18:00 hod.. V práci si to zariadi tak, aby mal v pondelok dennú zmenu (12 hodín), v utorok by mal voľno a v stredu po odovzdaní dieťaťa matke by nastúpil do nočnej zmeny. Otec maloletého dieťaťa prosil matku, aby dala maloletému dieťaťu domáce úlohy, ktoré dieťa dostalo v škole, aby sa s ním mohol pripraviť na vyučovanie, čo však odmietla. S maloletým dieťaťom si robil úlohu len jedenkrát. Matka maloletého dieťaťa v tejto súvislosti poukázala na to, že aj tak museli s dieťaťom úlohu prerobiť, pričom neuviedla žiaden dôvod, pre ktorý bola potrebná oprava úlohy. Otec maloletému dieťaťu zabezpečil písanku na precvičovanie si písania s maloletým dieťaťom a aj veci na výtvarnú. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že otec maloletého dieťaťa má záujem podieľať

sa na výchove maloletého dieťaťa aj plnením si školských povinností s maloletým dieťaťom a aj svojou priamou účasťou na jeho odovzdávaní do školy a preberaní zo školy, ktorú maloleté dieťa navštevuje i na realizácii jeho záujmových krúžkov. Matka maloletého dieťaťa neuviedla žiaden relevantný dôvod, pre ktorý by bol takýto podiel otca maloletého dieťaťa na výchove maloletého dieťaťa nevhodný a nebol by na prospech maloletého dieťaťa a nesledoval by sa ním najlepší záujem maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa sa samé dožaduje širšej úpravy jeho styku s otcom, nielen každý druhý víkend, ale aj cez týždeň z utorka do stredy. U otca je mu dobre, chodí k nemo rado. Súd konštatuje, že obaja rodičia maloletého dieťaťa majú vytvorené vhodné bytové podmienky na zabezpečovanie starostlivosti o maloleté dieťa, vzdialenosť medzi ich bydliskami je minimálna, obaja sú zamestnaní a majú tak pravidelný mesačný príjem, otec maloletého dieťaťa si vie svoje pracovné povinnosti zariadiť tak, aby sa mohol s dieťaťom v súdom upravenom rozsahu a obaja majú vytvorený vrelý vzťah k maloletému dieťaťu. Oboch rodičov má maloleté dieťa rado, v oboch ich domácnostiach sa cíti dobre a s oboma by chcelo tráviť rovnocenný čas. Maloleté dieťa má 6 rokov a 8 mesiacov, navštevuje 1. ročník základnej školy, je šikovné a venuje sa záujmovým krúžkom, ktoré okolnosti nepredstavujú výrazné prekážky jeho rozšírenému styku s otcom. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že otec maloletého dieťaťa má k maloletému dieťaťu vytvorený pozitívny vzťah, o maloleté dieťa má skutočný záujem, čo bolo preukázané tým, že sa domáhal stretnutí s maloletým dieťaťom, a to ešte pred nariadením neodkladného opatrenia a v stretávaní sa s maloletým dieťaťom nepoľavil napriek konfliktným situáciám medzi rodičmi. I keď pracuje v dvoch zamestnaniach s nepretržitou prevádzkou, v 12-hodinových zmenách, takmer vždy si vedel svoje pracovné povinnosti zariadiť tak, aby sa mohol stretávať s maloletým dieťaťom v rozsahu nariadenom neodkladným opatrením. Výnimku predstavoval len víkend od 08.10.2021 do 10.10.2021, kedy si otec maloletého dieťaťa prišiel po maloleté dieťa až 10.10.2021 o 12:00 hod.. Súd počas konania nezhliadol žiaden dôvod, pre ktorý by sa otec maloletého dieťaťa nemohol stretávať s maloletým dieťaťom nad rámec úpravy jeho styku s dieťaťom uvedeným v neodkladnom opatrení. Vychádzal pritom aj z názoru prezentovaného maloletým dieťaťom pred kolíznym opatrovníkom, kde sa maloleté dieťa vyjadrovalo, že má svojho otca rado a prialo by si sa s otcom stretávať častejšie, než len každý druhý víkend. Prialo by si, aby ho otec vodil aj do školy, čo potvrdila aj matka maloletého dieťaťa. Situácia s trasúcou sa posteľou, na ktorej spalo maloleté dieťa so svojím otcom a jeho priateľkou, sa už neopakovala, z čoho možno usudzovať, že otec maloletého dieťaťa sa intímne nezblíži so svojou priateľkou počas toho, ako s nimi maloleté dieťa spáva v posteli. Keď je maloleté dieťa so svojím otcom u jeho priateľky v M., tak spáva so svojím otcom v posteli v jednej izbe a priateľka otca so svojou dcérou spáva v druhej izbe. Súd poukazuje na to, že matka maloletého dieťaťa bez nejakého racionálneho dôvodu nesúhlasila s tým, aby sa maloleté dieťa stretávalo so svojím otcom aj počas nepárneho kalendárneho týždňa, uvádzala argumenty, že maloleté dieťa si u svojho otca nemusí čistiť zuby aj ráno, pričom nie je nič jednoduchšie ako otcovi maloletého dieťaťa povedať, aby vyžadoval od maloletého dieťaťa rovnaké dodržiavanie hygienických návykov, na ktoré je zvyknuté v jej domácnosti. Doposiaľ nebolo preukázané, že by otec maloletého dieťaťa mohol ohroziť výchovu maloletého dieťaťa ako to tvrdila matka maloletého dieťaťa. Súd má za to, že rozšírením styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom aj na každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od utorka od 15:00 hod. do stredy do 18:00 hod. dôjde k vytvoreniu dostatočného priestoru na trávenie času otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom, kedy bude môcť otec maloletého dieťaťa prísť prevziať dieťa do školy, zaniest ho na krúžok hudobnej, pripraviť sa s maloletým dieťaťom na vyučovanie na nasledujúci deň, teda budú môcť prehľbovať svoj vzájomný vzťah aj plnením si povinností, ktoré sú súčasťou starostlivosti rodiča o dieťa počas jeho styku s ním a takýto rozsah styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom plne zohľadňuje najlepší záujem maloletého dieťaťa. Vzhľadom na vyššie uvedené, súd upravil styk otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom v rozsahu uvedenom vo výroku I. tohto rozsudku, teda počas každého párneho týždňa od piatka od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a počas každého nepárneho týždňa od utorka od 15:00 hod. do stredy do 18:00 hod.. Takouto úpravou styku bude mať maloleté dieťa dostatočné možnosti tráviť čas so svojím otcom, ktorý na dieťa bude môcť vplyvať svojím výchovným pôsobením aspoň v takejto miere. Súd mal za to, že úprava styku v takomto rozsahu bude primeraná aj k veku a režimu maloletého dieťaťa a bude zodpovedať aj jeho prianiu vyslovenému viackrát pre kolíznym opatrovníkom na rozšírenie jeho styku s otcom, ktorého má rád a v starostlivosti ktorého by chcelo byť častejšie. Je teda nevyhnutné, aby malo dieťa zabezpečený pravidelný styk so svojím otcom, ktorý je schopný zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloleté dieťa, avšak za súčasného rešpektovania najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Niet pochýb o tom, že otec maloletého dieťaťa má o maloleté dieťa záujem, má k nemu vytvorený pozitívny citový vzťah a styku s maloletým dieťaťom sa vždy domáhal, bez ohľadu na nepríjemnosti sprevádzané v súvislosti s tým. Pre dieťa je dôležité, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov, teda nielen k svojej matke, ktorá

zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, ale aj k svojmu otcovi, ktorý je pre dieťa - chlapca dôležitým identifikačným vzorom. Súd nevykonal dôkaz navrhnutý matkou maloletého dieťaťa, konkrétne vyžiadanim si potvrdení o výjazdoch OO PZ Galanta na adresu M. XXX z podnetu navrhovateľky - matky maloletého dieťaťa - R. M., nar. XX.XX.XXXX. Tento dôkaz súd nevykonal z toho dôvodu, že nemohol byť relevantným podkladom pre iné rozhodnutie súdu v danej veci, pričom všetky dôkazy potrebné na zistenie skutočného stavu veci súd v konaní vykonal. V poručenských konaniach sa kladie dôraz na najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol v konaní dostatočným spôsobom zistený a preukázaný vykonaným dokazovaním. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukazuje aj na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých súd skonštatoval, že Civilný sporový poriadok, ktorého ustanovenia sa použijú aj na konania podľa Civilného mimosporového poriadku, ak tento neustanovuje inak, ukladajú účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V zmysle § 185 ods. 1 CSP však súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov, preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykonal (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18.04.2012, sp. zn. 6 Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 185 ods. 1 CSP je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp. zn. 6 Cdo 153/2011). Súd prvej inštancie sa oboznámil s trestným rozkazom, neodkladným opatrením nariadeným v civilnej veci a trestným rozsudkom, avšak v tomto konaní bola predmetom zmena úpravy styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom, kedy sa súd zameriaval predovšetkým na najlepší záujem maloletého dieťaťa, vzájomný vzťah dieťaťa a jeho otca a zodpovednosť rodičov maloletého dieťaťa za výchovu a vývoj maloletého dieťaťa a nie na vyživovaciu povinnosť otca maloletého dieťaťa k maloletému dieťaťu, rozsah a spôsob kontaktovania matky maloletého dieťaťa otcom maloletého dieťaťa a jeho trestnú zodpovednosť. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti úpravy styku počas nepárneho kalendárneho týždňa od utorok od 15.00 hod. do stredy do 18.00 hod. podala v zákonnej lehote odvolanie matka dieťaťa, ktorá navrhla styk otca s maloletým dieťaťom upraviť len v rozsahu každého párneho kalendárneho týždňa od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Poukázala na to, že otec v prvotnom vyjadrení podľa bodu 3. odôvodnenia rozsudku uviedol, že chce, aby jeho styk s maloletým dieťaťom zostal neobmedzený, čo odôvodnil tým, že robí v zdravotníctve v nepretržitej prevádzke a slúži dvanásťhodinové služby aj cez víkendy. Z uvedeného jasne vyplynulo, že otec nemá možnosť realizovať styk ani len v páry víkend, v čom mu matka chcela vyjsť v ústrety uzatvorením rodičovskej dohody v tejto časti, avšak okrem toho, že styk v nepárny týždeň v priebehu pracovných dní nebude viesť otec realizovať s ohľadom na jeho popis výkonu práce, je tento styk nežiaduci aj s ohľadom na skutočnosť, že maloletý je žiakom prvého ročníka základnej školy, kedy je v záujme maloletého, aby si jednoducho privykol na návštevu školy, ale najmä na povinnosti, ktoré sú s návštevou prvého ročníka základnej školy spojené, na ktoré do toho času nebol zvyknutý, a ktorých dodržiavanie s ohľadom na osobu otca ani nie je možné očakávať, že budú pri starostlivosti o maloletého počas školských dní naplnené. Otec maloletého nerešpektuje potreby a záujmy maloletého (možnosť má osvojiť si ich počas každého druhého víkendu), a tak nie je v záujme maloletého, aby bol jeho režim spojený s návštevou prvého ročníka základnej školy narušaný presne v strede každého nepárneho kalendárneho týždňa. Matka poukázala na to, že keď sa maloleté dieťa po víkende vráti od svojho otca, tak je iné, také voľnejšie, a niekedy sa jej aj sťažuje na svojho otca, že sa mu nevenuje a venuje sa priateľke alebo sa sťažuje na hádky. Uviedla, že otec nevedie dieťa k základným hygienickým návykom, zanedbáva výchovu dieťaťa, ohrozuje jeho mravnú výchovu, pričom jeho prezentácia pred súdom je len účelová v snahe dosiahnutia čo najširšieho styku, avšak bez úprimného úmyslu vyplniť čas strávený s maloletým tak, aby to bolo v záujme maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa sa jasne vyjadrilo vo svojej výpovedi pred kolíznym opatrovníkom, že keď spí v spoločnej posteli s otcom a jeho partnerkou, že veľmi veľa bolo, že nemohlo kvôli tomu spať, že sa triasla celá posteľ, niečo aj videlo, ale nechcelo o tom hovoriť. Z uvedeného je zrejmé, že otec sa opakovane

intímne stýkal so svojou priateľkou v prítomnosti maloletého. Súd prvej inštancie sa síce odvoláva na potrebu utužovania a rozvoju vzájomných vzťahov otca s maloletým, ale do úvahy v rámci všetkých vzájomných súvislostí neberie povahové črty otca, jeho schopnosť manipulovať s dospelými ľuďmi (nie to ešte s maloletým dieťaťom), prípadne sa prejavovať násilnícky a agresívne, čo je preukázané (hoci v tomto konaní nebolo realizované znalecké dokazovanie, keďže matka nechcela maloleté dieťa zbytočne traumatizovať) rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 3T/138/2017 zo dňa 11.01.2018, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, na základe ktorej bol otec maloletého dieťaťa uznaný za vinného z pokračovacieho zločinu podvodu a z prečinu nebezpečného vyhrážania a bol odsúdený k súhrnnému trestu odňatia slobody tri roky s podmieneným odkladom a určením skúšobnej doby v trvaní päť rokov s probačným dohľadom a bola mu uložená povinnosť poškodeným nahradiť škodu a podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Uvedenú skutočnosť súd vôbec pri rozhodovaní nebral do úvahy, rovnako ako odmietol vykonať dôkaz navrhnutý matkou maloletého dieťaťa, konkrétne vyžiadaním si potvrdení o výjazdoch OO PZ Galanta na adresu M. XXX z podnetu navrhovateľky - matky maloletého dieťaťa. Podľa jej názoru je v záujme dieťaťa zohľadniť život, ktorý vedie, ako i viedol otec maloletého v minulosti pred rozhodnutím, ktoré do budúcnosti nedáva najlepšie predpoklady pre výchovu a starostlivosť o maloleté dieťa a je nevyhnutné byť v tomto smere v záujme dieťaťa opatrný a poskytnúť možnosti preukázať sa otcom, že sa zmenil vo väčšom časovom úseku a do času, kým sa „overí“ spoľahlivosť otca rozsah styku neupraví nad rozsah, aký požadovala matka, a ktorý bol v zhode s vydaným neodkladným opatrením v tomto konaní. Poukázala na to, že počas skúšobnej doby otec zanedbal povinnú výživu a nedodržiaval tiež povinnosti uložené mu neodkladným opatrením sp. zn. 15C/6/2021 zo dňa 26.05.2021, pričom matka nepodalala na otca trestné oznámenie pre marenie výkonu úradného rozhodnutia, aby neeskalovala viac napätie medzi rodičmi. Otec maloletého nesleduje záujem dieťaťa, ale len svoj záujem, čo vystihuje jeho egocentrické a povahové rysy osobnosti, ktoré sa snaží presadzovať aj v súvislosti s možnosťou realizácie výkonu rodičovských práv vo vzťahu k maloletému. Nakoniec bolo potrebné poukázať aj na vyjadrenie maloletého, ktorého názor má byť podkladom pre rozhodnutie súdu, avšak je nepochybné, že tento názor má byť zohľadnený do tej miery, do akej je pohľad dieťaťa v súlade s jeho záujmom, resp. do tej miery, ako dieťa dokáže rozlíšiť následky pre neho, ktoré v súvislosti s jeho názorom a jeho realizáciou pre dieťa vyplynú. Podľa jej názoru maloletým prezentovaný názor je jednoznačne poznačený vplyvom otca, keďže dieťa vo veku maloletého by vo svojom vyjadrení nešpecifikovalo uvedeným spôsobom presne stanovený čas, kedy sa chce s otcom stretávať. Maloletý s ohľadom na jeho vek nedokáže posúdiť aktuálnu svoju potrebu návyku na režim, ktorý je pre dieťa navštevujúce prvý ročník základnej školy dôležitý, a nedokáže si predstaviť ani negatívne následky nedôslednosti svojho otca pri jeho vedení, resp. nevedení maloletého k hygienickým návykom a k režimu, ktorý by mal byť počas týždňa v záujme maloletého dodržiavaný.

4. K odvolaniu matky dieťaťa sa písomne vyjadril otec maloletého, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Uviedol, že si vie zabezpečiť svoje služby v práci tak, aby mohol byť so svojim synom. Poukázal na to, že všetko je to len o zákazoch matky dieťaťa, a to od času, kedy táto zistila, že má priateľku, nakoľko dovtedy mal neobmedzený styk s dieťaťom. Celé konanie zo strany matky je odôvodnené tým, že si našiel novú priateľku. Stalo sa, že dieťa nepustila ani len na jeho narodeniny, či babkine narodeniny, a to aj napriek tomu, že ju o to prosil. Nereagovala na SMS správy a nedvíhala mu mobilný telefón. Pokiaľ dieťaťu kúpil telefón, tak mu dala presne termíny, kedy môže dieťaťu zavolať. Dieťa sa teší na stretnutia s ním a rado býva u neho. Matka dieťaťa nehľadí na to, čo chce maloletý, ale na to, ako by ho potrestala za minulosť a ich rozchod. V lete ju prosil, aby mu dala maloletého, že ho chce zobrať so sebou na dovolenku, no matka aj napriek tomu, že maloletý chcel, tak mu ho nedala. Uviedol, že urobí všetko pre to, aby bol jeho syn spokojný. Sľúbil, že sa o neho postará tak, ako to vyžaduje režim školopovinného.

5. K vyjadreniu otca sa písomne vyjadrila matka maloletého, ktorá uviedla, že skutočnosti uvádzané otcom maloletého sú v celom rozsahu nepravdivé, a to počnúc žiarlením matky maloletého na známosti otca, cez jeho tvrdenia o schopnosti zabezpečiť starostlivosť o maloletého v čase realizácie styku, kedy maloleté dieťa otec odkladá, alebo sa zbavuje napríklad tým, že ho u kamaráta nechá vo vírivke pri 12 stupňoch vonku tri hodiny a na druhý deň dieťa ochorie. Poukázala na to, že maloletý do dnešného dňa nemá u otca vlastnú posteľ a s maloletým prespáva pri stretnutiach s cudzími ženami po hoteloch, penziónoch a ubytovniach. Otec maloletého je nezodpovedný vo vzťahu k maloletému dieťaťu a styk, ktorý požadovala, aby súd nariadil, je plne postačujúci (ak nie nad rámec toho, čo je pre dieťa prospešné). Jej zámerom nie je upierať otcovi styk s maloletým, avšak nezujem o maloleté dieťa počas realizácie

styku, jeho odkladanie, ale intímne sa stýkanie sa s priateľkou v prítomnosti maloletého, je neprípustné, resp. vylúčené. Z uvedených dôvodov trvala na podanom odvolaní.

6. Otec v písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky zotrval na skutočnostiach obsiahnutých v jeho vyjadrení k odvolaniu. Poukázal na to, že tvrdenia matky, že nevie zabezpečiť starostlivosť o svojho syna, sú nepravdivé a vymyslené. Uviedol, že matka predsa nevie, kam s malým chodí a čo s ním robí. On dieťaťu zabezpečuje všetko, čo má mať, nikam ho neodkladá a celý čas trávi s ním. Počas víkendov chodia na výlety, pričom vždy zabezpečuje program dieťaťu.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie matky dieťaťa nie je dôvodné.

8. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 21P/178/2020 je zmena úpravy styku otca s maloletým G.. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletým G. tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletým dieťaťom každý párnny kalendárny týždeň od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že si otec maloletého dieťaťa maloleté dieťa vyzdvihne v mieste bydliska maloletého dieťaťa a na rovnakom mieste maloleté dieťa po ukončení styku vráti matke maloletého dieťaťa. Otec maloletého dieťaťa je oprávnený stýkať sa s maloletým dieťaťom každý nepárny kalendárny týždeň od utorka od 15.00 hod., kedy si maloleté dieťa vyzdvihne v školskom zariadení, ktoré maloleté dieťa navštevuje do stredy do 18.00 hod., kedy maloleté dieťa po ukončení styku odovzdá matke maloletého dieťaťa v mieste bydliska maloletého dieťaťa. V prípade, ak by maloleté dieťa v utorok v nepárnom kalendárnom týždni nebolo z akéhokoľvek dôvodu v školskom zariadení prítomné, miestom prevzatia maloletého dieťaťa bude bydlisko maloletého dieťaťa. Matka maloletého dieťaťa je povinná maloleté dieťa na styk s otcom maloletého dieťaťa včas a riadne pripraviť a zabezpečiť jeho odovzdanie otcovi maloletého dieťaťa, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta č.k. 21P/211/2017-148 zo dňa 04.04.2018 v časti styku otca maloletého dieťaťa s maloletým dieťaťom. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku v časti úpravy styku otca s maloletým počas každého nepárneho kalendárneho týždňa od utorka od 15.00 hod. do stredy do 18.00 hod., ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

10. Keďže súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci pre posúdenie danej úpravy výkonu práv a povinností rodičov k dieťaťu, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a súčasne vec i správne právne posúdil a odvolací súd sa stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje správnosť jeho dôvodov. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľke. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnia iba nasledovné:

11. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení preskúmaného rozsudku vypořiadal so všetkou relevantnou argumentáciou účastníkov, ktorú vzniesli v priebehu prvoinštančného konania, dokazovanie vykonal v celom potrebnom rozsahu, jeho výsledky správne vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým záverom, pričom vec i správne právne posúdil. Vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie je v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania aj so zásadami formálnej logiky, pričom pri hodnotení dôkazov nemožno súdu vyčítať žiadne pochybenia, preto ani nemožno polemizovať s jeho skutkovými závermi, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

12. V zmysle § 25 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

13. V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia.

14. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

15. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3 každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

16. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

17. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí.

18. Aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Je pritom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zväžiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim; ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, spoje a podobne. Prvoradý je tu predovšetkým záujem dieťaťa, ktorý pritom treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva.

19. Je pritom v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov, pričom dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Vždy však treba mať na zreteli, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí.

20. Rodičovské práva a povinnosti toho rodiča, ktorý nemá maloleté v osobnej starostlivosti, majú byť súdom upravené takým spôsobom, aby bol zabezpečený riadny a bezproblémový vývoj dieťaťa a to tak, aby rodič mal v rámci stanovenej úpravy nielen povinnosti, ale i práva a v rámci toho priestor jednak na utužovanie a prehĺbovanie svojho vzťahu k dieťaťu a súčasne i na uplatňovanie svojho výchovného pôsobenia na svoje dieťa a prehĺbovanie pocitu jeho spolupatričnosti s dieťaťom. Kontakt rodiča s jeho maloletým dieťaťom je takým významným činiteľom ovplyvňujúcim zdravý vývoj dieťaťa, že je potrebné, aby mu ustúpili niektoré iné záujmy, prípadne oprávnenia dotknutých osôb.

21. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie posúdil vec v zmysle vyššie uvedených hľadísk a napadnutým výrokom určený rozsah úpravy styku je možné považovať za primeraný k zisteným skutkovým okolnostiam danej veci.

22. Je potrebné apelovať na oboch rodičov, aby sa snažili správať voči sebe kultivovane v záujme spoločného dieťaťa, čo je základným predpokladom zdravej výchovy dieťaťa, pričom i dieťa takto získava vzor pre riešenie konfliktných situácií v budúcnosti. Je potrebné, aby sa obaja rodičia v záujme spoločného dieťaťa snažili spolupracovať a situáciu vzniknutú ich rozchodom by nemali zneužívať na narušenie vzťahu dieťaťa k druhému rodičovi, či dieťa využívať ako prostriedok na potrestanie druhého

rodiča. Každý rodič má právo počas času, kedy má dieťa vo svojej osobnej starostlivosti, na toto výchovne pôsobiť, ale musí si byť vedomý aj následkov svojho výchovného pôsobenia.

23. S prihliadnutím na vyššie uvedené považoval odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy styku otca s maloletým za vecne správny a rovnako považoval za vecne správny aj rozsudok v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania, a preto ho postupom podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP.

25. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, prípadne má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).